

KONINKLIJKE BEROEPSORGANISATIE VAN GERECHTSDEURWAARDERS

Ministerie van Justitie en Veiligheid
T.a.v. zijne Excellentie F.M. Weerwind
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Ingediend per e-mail

Betreft: Reactie op het conceptvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met aanpassingen in het beslag- en executierecht (Verzamelwet beslag- en executierecht)

Kenmerk: OJ/SvdP/JN/PW/SvK/MIC 329-0609

Den Haag, 9 juni 2022

Excellentie,

Namens de gerechtsdeurwaarders willen wij u danken voor de geboden gelegenheid te mogen adviseren op het conceptwetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met aanpassingen in het beslag- en executierecht (Verzamelwet beslag- en executierecht). Het wetsvoorstel wijzigt een aantal artikelen zoals deze luiden na inwerkingtreding van de Wet herziening beslag- en executierecht.¹ De KBvG wil met deze reactie vooreerst haar waardering uitspreken voor het gegeven dat u, naar aanleiding van de praktijkervaringen met laatstgenoemde wet, bereid bent de een aantal aanpassingen door te voeren. Met onderstaand artikelsgewijs commentaar willen wij daarop een paar kleine wijzigingen en aanvullende suggesties voorstellen, waarmee de wet nog beter zal aansluiten bij de behoeften van de praktijk.

Artikel I, onder C, (E en G)

Er wordt voorgesteld om een nieuw artikel 475a lid 9 Rv te creëren dat als volgt zou moeten luiden:

'In afwijking van de artikelen 135, eerste lid, onder a en 140 van boek 6 van het Burgerlijk Wetboek, is een bank bevoegd tot verrekening (van) een geldschuld met een geldvordering voor zover haar vordering uiterlijk in de maand voorafgaand aan de verrekening opeisbaar is geworden'.

¹ Wet van 3 juni 2020 tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en de Faillissementswet in verband met de herziening van het beslag- en executierecht

KONINKLIJKE BEROEPSORGANISATIE VAN GERECHTSDEURWAARDERS

Verschillende opmerkingen dienen te worden gemaakt ten aanzien van deze tekst, de plaatsing daarvan en de uitwerking daarvan.

-In de eerste plaats dient kort opgemerkt te worden dat het woord 'van' abusievelijk lijkt te zijn weggevalen in de concepttekst.

Daarnaast geldt dat artikel 6:135 BW geen 'eerste lid' kent.

- In meer algemene zin dient echter te worden afgevraagd waarom er voor is gekozen om de voorgenomen tekst op te nemen op de plaats en wijze zoals in dit consultatiedocument voorgesteld. Hieromtrent dienen namelijk verschillende kanttekeningen geplaatst te worden.

Uit de toelichting zoals deze is verwoord in de concept- Memorie van Toelichting (MvT), valt duidelijk af te leiden wat de (volstrekt verdedigbare) achterliggende gedachte is achter het voorstel.

Met de inwerkingtreding van de 'Wet herziening beslag- en executierecht', is het zogenoemde 'beslagvrije bedrag' (bvb) geïntroduceerd. Het bvb betreft een afgeleide van de 'beslagvrije voet' (bvv) en dient te worden beschouwd als een 'slot op de achterdeur' van de bvv-regeling.

De KBvG heeft reeds in haar preadvies 'Bestaansminimum en bankbeslag-bescherming van de schuldenaar bestendig' aangedrongen op een dergelijke regeling. De regeling helpt (gelijk de bvv) te voorkomen dat een schuldenaar niet langer in staat is om in zijn minimale levensbehoeften (oftewel: de 'minimale lopende verplichtingen') te kunnen blijven voldoen terwijl hij zijn schulden aflost.

De bvv en het bvb dienen derhalve aangewend te worden om de 'minimale lopende verplichtingen' te voldoen, terwijl het inkomen of vermogen *bóven* dat bedrag (oftewel: de 'afloscapaciteit') aangewend wordt om opgebouwde schulden af te lossen.

Zónder een bepaling zoals thans wordt voorgesteld, zou het voor een bank onmogelijk zijn om tot verrekening 'binnen het bvb' over te gaan. Hoewel het in algemene zin uiteraard juist de bedoeling is om het bvb (ook ten opzichte van een bank) te beschermen, is dat anders wanneer de bank uitgerekend ten aanzien van 'de minimale lopende verplichtingen' verhaal zoekt.

Bereik verrekening

Met de voorgestelde bepaling wordt mogelijk gemaakt dat een bank ten aanzien van 'de minimale lopende verplichtingen' binnen het bvb kan verrekenen met gelden die een schuldenaar op zijn bankrekening heeft staan.

Opgemerkt dient echter te worden dat de voorgestelde tekst tot een ruimere verrekeningsmogelijkheid leidt dan hetgeen waarop in de concept-MvT wordt 'gefocus'.

Artikel 6:135 (onderdeel a) BW luidt immers als volgt: 'Een schuldenaar is niet bevoegd tot verrekening voor zover beslag op de vordering van de wederpartij niet geldig zou zijn'.

Duidelijk moge zijn dat beslag (thans) in alle gevallen 'niet geldig' is voor zover het bvb wordt geraakt. Hierdoor geldt die beperking (thans) ook ten aanzien van de verrekening. Dit uitgangspunt geldt echter voor meer dan enkel de verrekeningen door een bank met saldi op een bankrekening.

KONINKLIJKE BEROEPSORGANISATIE VAN GERECHTSDEURWAARDERS

Ook wanneer beslag wordt gelegd op vorderingen tot periodieke betaling kent de geldigheid van dat beslag in de meeste gevallen beperkingen. Te weten: voor zover de bvv wordt geraakt.

Hoewel de MvT 'focust' op verrekening door een bank met saldi op de bankrekening 'binnen het bvb', maakt de voorgestelde bepaling óók verrekening 'binnen de bvv' mogelijk (voor zover het de 'minimale lopende verplichtingen' betreft).

Stel: Werknemer X van Bank A heeft ook 'zijn hypotheek' afgesloten bij die bank. Vervolgens ontstaat er een achterstand in de nakoming van zijn 'lopende verplichtingen'. Bank A is in dat geval bevoegd om tot verrekening over te gaan met het loon dat X ontvangt van A. Dit zelfs 'binnen de bvv'.

In dit geval dient, in het kader van 'de geldigheid van het beslag', niet enkel op de bvv (artikel 475b lid 1 Rv) te worden gewezen. Artikel 475a lid 2 Rv noemt andere inhoudingen op loon die (door de beperking van de geldigheid van het beslag) vóór het beslag worden geïnd.

Opgemerkt dient te worden dat de mogelijkheid tot verrekening door de bank 'binnen de bvv' niet tot principiële bezwaren hoeft te leiden. De bevoegdheid wordt immers enkel gegeven ten aanzien van 'de minimale lopende verplichtingen', voor de voldoening waarvan de bvv en het bvb juist is ingesteld. De bepaling werkt in dat geval dus feitelijk niet anders uit dan artikel 18f lid 10 Zorgverzekeringswet. Ook daar geldt immers dat voor de lopende (bestuursrechtelijke) premie feitelijk 'vanuit de bvv' wordt geïnd.

Plaatsing en reikwijdte ten opzichte van 'het (derden)beslag'

Wanneer de thans voorgestelde tekst van 'Artikel I, onder C, lid 3' wordt gehanteerd, lijkt de plaatsing (in artikel 475a Rv) een vreemde keuze.

Het wettelijke systeem, meer in het bijzonder de verhouding tussen Rv en BW, gaat er immers van uit dat éérst wordt bepaald tot in hoeverre een *beslag* geldig is (in Rv). Vervolgens 'leent' artikel 6:135, onder a, BW het begrip 'geldigheid van een beslag' om te bepalen tot in hoeverre (ook) *verrekening* mogelijk is. Oftewel: de geldigheid van de verrekening is afhankelijk van de geldigheid van het beslag.

In het huidige voorstel wordt tussen de bepalingen ten aanzien van derdenbeslagen vermeld dat, in afwijking van de huidige bepaling omtrent het bereik van de verrekening, die verrekening wél mogelijk voor banken ten behoeve van 'de minimale lopende verplichtingen'.

In het voorstel wordt thans ('bij de derdenbeslagen') echter enkel iets over de reikwijdte van de *verrekeningen* gezegd, maar uitgerekend niets over de reikwijdte van een *beslag*.

Betekent dit dat de bepaling *enkel* bedoeld is voor *verrekeningen* en *niet* voor beslagen? Als dat laatste het geval mocht zijn, zou je deze bepaling in (of bij) artikel 6:135 BW verwachten en *niet* in artikel 475a Rv.

Het zou evenwel vreemd zijn om een bepaling omtrent het bvb (den de bvv) ten opzichte van een bank *enkel* binnen de verrekening te zien. Indien de bank immers beslag zou leggen voor een vordering ten aanzien van 'de minimale lopende verplichtingen' (ervan uitgaande dat zij over een executoriale titel beschikt), zou de uitkomst immers precies hetzelfde moeten zijn. Oftewel: voor vorderingen ten aanzien van de 'minimale lopende verplichtingen' zou je, ongeacht de wijze van inning (beslag of verrekening), 'binnen het bvb' (of bvv) moeten kunnen innen.

KONINKLIJKE BEROEPSORGANISATIE VAN GERECHTSDEURWAARDERS

Afgezien van het bovenstaande, ligt het niet voor de hand om het in een bepaling in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering te hebben over 'een afwijking ten opzichte van de reikwijdte van artikel 6:135 BW' (oftewel: de reikwijdte van de verrekening).

In lijn met de wettelijke systematiek zou het in dat geval logischer zijn wanneer ('in Rv') wordt gesteld dat de beperking in de geldigheid van het beslag niet geldt voor zover de bank ten aanzien van 'minimale lopende verplichtingen' wenst te innen. De mogelijkheid om tot 'verrekening' over te gaan 'lift volgens artikel 6:135 BW immers mee' op de mogelijkheid om uit een gelegd beslag te innen.

Dit laatste leidt tot een tweede opmerking ten aanzien van de plaatsing van deze bepaling:

Eigenbeslag

De onder 'Artikel I, onder C, lid 3' voorgestelde bepaling lijkt voornamelijk te zijn ingegeven vanuit de gedachte dat een bank (in de voornoemde specifieke gevallen) de mogelijkheid moet hebben om 'binnen het bvb' te kunnen verrekenen. Het gaat in dit geval derhalve steeds om de vorderingen die schuldenaar X en bank A 'over en weer' op elkaar hebben.

Afgezien van het bovenstaande, lijkt het in dat kader niet voor de hand te liggen om een bepaling hieromtrent op te nemen in artikel 475a Rv. Het betreft immers een bepaling binnen 'het algemene derdenbeslag'. Wanneer 'de verrekening' als 'vertrekpunt' moet worden gezien, lijkt het logischer om de bepaling op te nemen bij 'het eigenbeslag'(artikel 479h Rv ev).

Het 'eigenbeslag' betreft immers feitelijk een specifieke 'vorm van derdenbeslag' waarbij de rol van de beslaglegger/crediteur samenvalt met de rol van derde.

De situatie die 'gerepareerd' dient te worden, kán derhalve enkel binnen de reikwijdte van het 'eigenbeslag' spelen.

(Dit laatste tenzij het de bedoeling zou zijn om 'de inning binnen het bvb en de bvv tevens mogelijk te maken in de gevallen waarin bank A derdenbeslag te laten leggen onder bank B ten laste van X ten aanzien van lopende verplichtingen. Oftewel: Om voor de minimale lopende verplichtingen van de schuldenaar ten opzichte van bank A beslag te laten leggen op de bankrekening die bij bank B wordt aangehouden of misschien zelfs op het loon dat de schuldenaar van bank B ontvangt. Nergens blijkt echter uit dat dit alles binnen het bereik van de voorgestelde regeling zou moeten vallen.)

Conclusie

Wanneer er voor wordt gekozen om de hier bedoelde 'reparatie' vorm te geven binnen het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, zou in de te hanteren tekst de verhouding ten opzichte van *het beslag* het uitgangspunt moeten zijn. In Rv zou je derhalve willen stellen 'tot in hoeverre een beslag geldig is' wanneer verhaal wordt gezocht en aanzien van de 'lopende verplichtingen'. Artikel 6:135 BW 'trekt de (geldigheid van de) verrekening immers automatisch mee'.

Indien het de bedoeling is om *enkel* verrekening binnen het bvb (en wellicht de bvv) mogelijk te maken, zou 'de reparatie' binnen het Burgerlijk Wetboek vormgegeven moeten worden.

Voorts ligt het voor de hand dat enkel 'reparatie wordt gezocht' voor de verhouding tussen een enkele bank (A) en diens rekeninghouder ten aanzien van de lopende verplichtingen. Vormgeving

KONINKLIJKE BEROEPSORGANISATIE VAN GERECHTSDEURWAARDERS

binnen het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zou derhalve plaats moeten vinden binnen het 'eigenbeslag'.

Gedacht kan worden aan een nieuw lid in artikel 479i Rv dat luidt:

'In afwijking van artikel 475a, vijfde en zesde lid, is een beslag geldig voor zover het wordt gelegd ten behoeve van een vordering van een bank voor zover haar vordering uiterlijk in de maand voorafgaand aan de verrekening opeisbaar is geworden'.

(Opgemerkt kan worden dat door de bovenstaande verwoording de 'geldigheid van het beslag' (en daardoor ook de verrekening) enkel ten aanzien van het bvb geldt en dus niet (tevens) ten aanzien van de bvv. Ook de werking van artikel 475a lid 2 Rv blijft daardoor 'onaangetast').

- In de MvT zou nader uiteengezet moeten worden wat de verhouding is tussen het innen (door verrekening) 'binnen het bvb' enerzijds en het verhaal 'buiten het bvb' (oftewel: op de 'afloscapaciteit') anderzijds.

Immers: Het onderhavige voorstel maakt het mogelijk om in bijzondere gevallen te kunnen verrekenen 'binnen' het bedrag dat een natuurlijke persoon nodig heeft om 'minimaal van rond te komen'. Dat kan enkel het geval zijn omdat de vordering waarvoor de verrekening (of 'eigenbeslag') plaatsvindt, juist een 'lopende verplichting' betreft die juist uit het bvb betaald dient te worden.

Dit laatste betekent dat geëxpliciteerd dient te worden dat verrekening (en beslag) voor dergelijke vorderingen binnen het bvb niet mag concurreren met vorderingen van andere crediteuren die niet innen ten behoeve van 'lopende verplichtingen' en die zich logischerwijze enkel op 'de afloscapaciteit' (oftewel: *buiten* het bvb) kunnen verhalen.

Stel: schuldenaar X heeft €4 000,00 op zijn bankrekening bij bank A staan. Zijn bvb bedraagt € 2500,00. De afloscapaciteit bedraagt derhalve € 1500,00.

Stel vervolgens dat bank A een vordering heeft op A voor lopende verplichtingen ad € 1500,00. Crediteur B heeft een vordering op X van € 1500,00.

In een dergelijk geval zullen zowel bank A als crediteur B zich volledig op de bankrekening moeten kunnen verhalen. Crediteur B ten aanzien van de afloscapaciteit van € 1500,00 en bank A binnen het bvb van € 2500,00. Schuldenaar X houdt in dat geval derhalve nog € 1000,00 over op zijn bankrekening.

Voorkomen moet worden dat de bank zich ook ten aanzien van de lopende verplichting op de afloscapaciteit verhaalt en het bvb ad € 2500,00 'ongemoeid' laat. In dergelijke gevallen zou bank A immers feitelijk concurreren met B over de afloscapaciteit ad € 1500,00. Crediteur B (die zich enkel op de afloscapaciteit kan verhalen) wordt hierdoor benadeeld en schuldenaar X zou een oneigenlijk voordeel genieten.

Het bvb dient X immers te gebruiken om *daarmee* zijn 'minimale lopende verplichtingen' te voldoen. Dergelijke lopende verplichtingen dienen derhalve niet uit de afloscapaciteit betaald te worden, waarna de schuldenaar het bvb feitelijk kan aanwenden voor betalingen waarvoor de bescherming van het bvb niet is bedoeld.

KONINKLIJKE BEROEPSORGANISATIE VAN GERECHTSDEURWAARDERS

- In de concept Memorie van Toelichting (pag. 2) staat:

'De vijfde en de zevende wijziging (zie artikel I, onderdelen E en G) vloeit eveneens voort uit de invoering van het beslagvrije bedrag. De voorgestelde bepaling regelt dat het beslagvrije bedrag ook van toepassing is bij eigenbeslag'

Mede gezien het bovenstaande, levert dit verwarring op. In dit geval zou juist geconcludeerd moeten worden dat het bvb van toepassing is op het eigenbeslag, doch enkel wanneer er beslag wordt gelegd voor zover de vordering van de bank niet 'uiterlijk in de maand voorafgaand aan de verrekening opeisbaar is geworden'.

De huidige formulering zou enkel correct zijn wanneer, zoals reeds hierboven opgemerkt, bedoeld is te stellen dat *enkel bij verrekening* 'binnen het bvb' (dan wel de bvb) geïnd kan worden ten behoeve van 'lopende verplichtingen'. Afgezien van het feit dat dat niet voor de hand ligt zou dit (wanneer dat desalniettemin tóch de intentie zou zijn), zoals reeds opgemerkt, idealiter tot plaatsing in het Burgerlijk Wetboek moeten leiden.

Artikel I, onder D

Dit artikel bevat een zeer welkome verduidelijking van de reikwijdte van artikel 475aa Rv. De uitvoeringspraktijk is hier zeer mee geholpen. Ondanks het vorenstaande, dienen enkele nadere opmerkingen geplaatst te worden.

-Naar huidig recht is het enkel mogelijk om 'in de executoriale fase' tot bevraging overeenkomstig het bepaalde in artikel 475aa Rv over te gaan. Het is een gemis dat laatstgenoemde bepaling in niet van overeenkomstige toepassing is bepaald in artikel 720 Rv.

Het zou van toegevoegde waarde zijn wanneer een voorzieningenrechter die verlof geeft tot het leggen van beslag op (een) bankrekening(en), dit onder de voorwaarde kan doen dat de deurwaarder, voorafgaand aan dat beslag, overeenkomstig artikel 475aa Rv bevrage. Dit zou immers het maken van onnodige kosten kunnen helpen voorkomen.

In de MvT op de Wet herziening beslag- en executierecht is hieromtrent reeds een opmerking geplaatst. Op pagina 48/49 staat immers:

'In de praktijk wordt er geregeld een verzoek (beslag- rekest) bij de rechter ingediend om conservatoir beslag te mogen leggen onder een (groot) aantal banken zonder dat daarbij rekeningnummers van de schuldenaar worden vermeld. Dit gebeurt dan omdat de schuldeiser niet heeft kunnen vaststellen bij welke banken de schuldenaar een bankrekening aanhoudt. Volgens de beslagssyllabus van de Rvdr (versie februari 2019) is het leggen van een bankbeslag onder – soms – bijna alle (grote) banken van Nederland in beginsel mogelijk (besluit van het Landelijk overleg Vakinhoud Civiel, Kanton en Toezicht van de recht- banken van 15 juni 2007). Wel zal volgens de beslagssyllabus bij de beoordeling van een beslagrekest aan de orde moeten komen of het beslag proportioneel is. De rechter moet hierbij onder meer kijken naar de omvang van de vordering waarvoor beslag wordt verzocht, om hoeveel banken het gaat, welke aanwijzingen er zijn er dat de beslagdebiteur bij de betrokken banken één of meer rekeningen heeft en welke andere beslagobjecten er zijn en hoe waarschijnlijk het is dat dit voor het beoogde verhaal toereikend is. Dergelijke «multi-bankbeslagen» zorgen voor hoge kosten, aangezien er meerdere beslagexploten moeten worden betekend aan de verschillende banken. De voorgestelde regeling heeft tot doel te

KONINKLIJKE BEROEPSORGANISATIE VAN GERECHTSDEURWAARDERS

voorkomen dat deze kosten onnodig worden gemaakt. Doordat de deurwaarder eerst kan navragen bij de bank of de schuldenaar daadwerkelijk een bankrekening aanhoudt, weet hij of het zin heeft een beslagexploot uit te brengen.'

- Het verdient aanbeveling om (in de MvT) uit te spreken of in het kader van de bevraging ex artikel 475aa Rv op basis van het BSN te kunnen communiceren. Indien dit laatste niet het geval mocht zijn, verdient het aanbeveling om deze mogelijkheid te creëren. Het spreekt voor zich dat een dergelijke wijze van communiceren tussen deurwaarder en bank bijdraagt aan een zorgvuldige uitwisseling van (persoons)gegevens.

- Hoewel artikel 475aa Rv een waardevolle toevoeging betreft, wenst de KBvG te herhalen dat de huidige onmogelijkheid om tevens actuele saldo-informatie te verkrijgen als ernstig gemis wordt ervaren.

Immers: Wanneer een deurwaarder (aanvullend) in staat is om te bevragen of een schuldenaar een tegoed op een bankrekening heeft staan en, zo ja, de hoogte daarvan, kan het leggen van beslag onder banken worden beperkt tot die gevallen waarin dit daadwerkelijk zinvol is. In dat geval kan het maken van (onnodige) kosten worden voorkomen.

Uiteraard begrijpt de KBvG dat saldi op bankrekeningen aan fluctuaties onderhevig zijn. Echter: Sinds de inwerkingtreding van de 'Wet herziening beslag- en executierecht', is het primaat komen te liggen op het elektronisch leggen van beslag op bankrekeningen.

Tussen het verkrijgen van saldo-informatie en het leggen van bankbeslag gaat nog maar weinig tijd verloren.

Memorie van Toelichting bij Artikel I, onder A

Op pagina 3 wordt in het kader van de voorgestelde aanpassingen in artikel 457 Rv gesproken over '*coördinerende deurwaarder*'.

Die term is evenwel niet van toepassing binnen het bereik van beslag op roerende zaken.

De '*coördinerende deurwaarder*' is geïntroduceerd bij de inwerkingtreding van de 'Wet vereenvoudiging beslagvrije voet' en wordt in artikel 475ab lid 1 Rv als volgt gedefinieerd: '*deurwaarder die op grond van artikel 478 bevoegd is tot inning*'.

In het geval van een executieverkoop van een roerende zaak (zoals een motorrijtuig), is weliswaar sprake van een '*verkopende deurwaarder*', maar niet van een '*coördinerende deurwaarder*'.

Memorie van Toelichting bij Artikel I, onder H

Op pagina 2 wordt in het kader van de voorgestelde aanpassingen in artikel 770a Rv het navolgende vermeld:

'De achtste wijziging (...) zorg er voor dat het beslagverbod op roerende zaken uit de Wet herziening beslag- en executierecht niet meer geldt voor een beslag op goederen die tot een huwelijksgemeenschap behoren, omdat het beslagverbod niet voor deze situatie bedoeld is.'

KONINKLIJKE BEROEPSORGANISATIE VAN GERECHTSDEURWAARDERS

Dit is 'iets te kort door de bocht' verwoord. Het is immers niet het geval dat de beslagverboden niet van toepassing zouden zijn wanneer er bijvoorbeeld een executoriaal verhaalsbeslag wordt gelegd op zaken die tot de huwelijksgemeenschap behoren.

Het gaat er in dit kader juist om dat het bedoelde beslagverbod niet meer geldt '*voor een beslag tot bewaring van rechten op goederen die tot een huwelijksgemeenschap behoren*'.

Op pagina 8 van de concept-MvT worden de kaders overigens duidelijker neergezet.

Afgezien van het bovenstaande aandacht voor enkele andere artikelen.

Artikelen 455, 455a, 474b, 507 en 507b Rv

In artikel 455 lid 2, 455a lid 2, 474b lid 3, 507 lid 3 en 507 lid 2 Rv wordt telkens verwezen naar (het volledige) artikel 475i Rv. Dit is niet langer correct.

Met de inwerkingtreding van de Wet vereenvoudiging beslagvrijevoet, is aan het vroegere artikel 475i Rv een aantal nieuwe leden toegevoegd. Het vroegere (gehele) artikel 475i Rv is sindsdien verworpen tot artikel 475i lid 1 Rv.

Voormelde artikelen houden nog geen rekening met de aanpassingen in artikel 475i Rv. Hierdoor worden thans ook de leden 2 tot en met 5 van laatstgenoemd artikel van overeenkomstige toepassing verklaard in de artikelen 455 lid 2, 455a lid 2, 474b lid 3, 507 lid 3 en 507 lid 2 Rv.

Dit laatste uiteraard ten onrechte! De leden 2 tot en met 5 van artikel 475i Rv zijn enkel van toepassing wanneer sprake is van een (derden)beslag op vorderingen tot periodieke betalingen waaraan een beslagvrije voet is verbonden. De leden 2 tot en met 5 kunnen derhalve *nimmer* van toepassing zijn in de gevallen als bedoeld in de artikelen 455, 455a, 507 en 507b Rv.

Geadviseerd wordt derhalve om in de artikelen 455, 455a, 474b, 507 en 507b Rv de verwijzing naar artikel 475i Rv te beperken tot het (thans) eerste lid van dat artikel.

Artikel 475aa Wetboek van burgerlijke rechtsvordering

Op grond van artikel 475aa Rv heeft de gerechtsdeurwaarder sinds 1 januari 2021 de bevoegdheid om voorafgaand aan de beslaglegging aan banken te vragen of de schuldenaar bij hen een bankrekening aanhoudt. Hoofddoel van de regeling is daarbij dat bij het leggen van bankbeslag een beslagvrij bedrag wordt vrijgehouden. Dit bedrag dient ter waarborging van de bestaanszekerheid van de schuldenaar.

Op dit moment gebeurt het vorderen of opvragen van deze gegevens bij banken door gerechtsdeurwaarders veelal handmatig en op individuele basis, per bank. Twee belangrijke nadelen die aan deze werkwijze kleven zijn dat geen totaaloverzicht kan worden verkregen in de bankrelaties van de schuldenaar, en dat de handmatige werkwijze zorgt voor vertraging in de informatie die de gerechtsdeurwaarder tot zijn beschikking heeft.

Zodra de gerechtsdeurwaarder over een real-time totaaloverzicht kan beschikken over waar schuldenaar bankiert, en wat het saldo is van de bijbehorende bankrelaties, dan zal dit twee belangrijke maatschappelijke voordelen met zich meebrengen:

KONINKLIJKE BEROEPSORGANISATIE VAN GERECHTSDEURWAARDERS

1. Er zullen niet langer zinloze beslagen worden gelegd op bankrelaties waar onvoldoende saldo aanwezig is, dat wil zeggen, een saldo dat onvoldoende beslagruimte overlaat boven het wettelijke beslagvrije bedrag, en;
2. Er zal niet langer de mogelijkheid bestaan voor de niet-willende schuldenaar om (bank-)vermogen te onttrekken aan verhaal.

Ad 1. Voorkomen zinloze bankbeslagen en bijbehorende kosten

De invoering van artikel 475aa Rv. heeft inmiddels geleid tot een flinke terugloop in het aantal bankbeslagen. Waar in de eerste helft van 2020 nog 64.400 bank- en aandelenbeslagen werden gelegd,² liep dit in dezelfde periode van 2021 terug tot 49.900 gelijksoortige beslagen.³ In aanmerking genomen dat de kosten per beslag € 209,33 bedragen, gaat het om een niet onaanzienlijke besparing voor schuldenaren en de samenleving als geheel.

Dit aantal zou beduidend verder omlaag kunnen indien ook de saldo-informatie onderdeel zou uitmaken van de bevraging : in dat geval zou namelijk een afweging kunnen worden gemaakt of het leggen van beslag zinvol is. Zinvol in het licht van de handhaving van de bestaanszekerheid van de schuldenaar en de mate waarin de vordering door het beslag wordt afgelost. De verwachting is dan ook dat met een aanvullende mogelijkheid het banksaldo te kunnen opvragen, het aantal bankbeslagen met nog eens 50% zou kunnen worden gereduceerd. Zonder saldo-informatie kan deze afweging niet worden gemaakt. Omdat een banksaldo doorgaans fluctueert, is het dan wel wenselijk dat die informatie real-time wordt aangeleverd, zodat de afweging op grond van actuele informatie kan worden gemaakt

Voor real-time inzage in saldi is gedigitaliseerde inzage in een daarin voorzien register noodzakelijk. Dit onderschrijft niet alleen de staatssecretaris in de Memorie van Toelichting van de Wet herziening beslag- en executierecht, ook Sociaal Werk Nederland en de Nederlandse Orde van Advocaten pleiten hiervoor:

“Verder wordt door de KBvG en Sociaal Werk Nederland gepleit voor de mogelijkheid om, naast rekeninginformatie ook banksaldi te kunnen opvragen. De Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) en de KBvG pleiten daarnaast voor een bankrekeningenregister. Indien door middel van dit register rekening- en saldo-informatie zou kunnen worden opgevraagd, zou dit de informatiepositie van de schuldeiser zeker verbeteren. Een dergelijk register bestaat nu nog niet. Om het bestaansminimum van schuldenaren toch te kunnen borgen, wordt een regeling voorgesteld die zonder een dergelijk register kan worden toegepast. Als er een bij wet ingesteld register is, kan in de instellingswet daarvan een grondslag worden ingevoerd voor de verstrekking van de rekening- en saldo-informatie. Het nu al invoeren van de mogelijkheid om banksaldi op te vragen, voegt weinig toe. Een banksaldo fluctueert de hele dag. Informatie hierover zal al snel verouderd zijn. Pas zodra het mogelijk is om via een

² KBvG Gerechtsdeurwaarders in Nederland, Kerncijfers over de eerste helft 2020, CBS 2020, projectnummer 304100, p. 10

³ KBvG Gerechtsdeurwaarders in Nederland, Kerncijfers over 2021H1. CBS 2021, projectnummer PR000992, p. 10

KONINKLIJKE BEROEPSORGANISATIE VAN GERECHTSDEURWAARDERS

centraal bankrekeningenregister de informatie digitaal op te vragen en daarna direct beslag te leggen, zal de mogelijkheid om rekeningsaldi op te vragen toegevoegde waarde hebben..”⁴

Het moge duidelijk zijn, dat toegang tot het verwijzingsportaal voor gerechtsdeurwaarders, vanuit het oogpunt van de bescherming van de belangen van schuldenaren, van groot belang is.

Ad 2. Verhinderen mogelijkheid tot onttrekken (bank-)vermogen aan verhaal

Zonder totaalinzicht in alle banken waar een schuldenaar bankiert, en de daar aangehouden saldi heeft de schuldenaar de mogelijkheid om bij diverse bankinstellingen rekeningen op naam aan te houden, waardoor een schuldenaar die niet wil betalen bij iedere bankrekening opnieuw een beslagvrij bedrag kan halen. Dat levert strijd op met het rechtmatig belang van de schuldeiser, die op dat moment immers al een hele gerechtelijke procedure heeft moeten voeren om diens vordering verhaald te krijgen. Het beslagvrije bedrag is bedoeld om te voorkomen dat mensen onder het bestaansminimum uitkomen. Niet als een middel om je aan de betalingsplicht te onttrekken. Ook de wetgever heeft daarom de noodzaak van inzage in een bankenregister voor gerechtsdeurwaarders bij de totstandkoming van de herziening van het beslag- en executierecht onderkend:

“Na het bestuderen van de voor- en nadelen van de alternatieven is gekozen voor de voorgestelde regeling. Ook deze regeling heeft een aantal nadelen. Zo zal bij iemand die meerdere rekeningen heeft bij verschillende banken thans meerdere malen – bij iedere bank – een bedrag aan leefgeld buiten het beslag blijven. Het kan dus gebeuren dat de beschikbare afloscapaciteit van een schuldenaar niet volledig wordt benut. Dit is helaas niet te voorkomen zolang de deurwaarder niet beschikt over een actueel overzicht van alle bankrekeningen die een schuldenaar heeft en de saldi daarop. Er bestaat op dit moment nog geen centraal bankrekeningenregister. Indien een dergelijk register in de toekomst wel tot stand komt, kan de regeling inzake het beslagvrije bedrag worden aangepast, zodat eenmalig rekening wordt gehouden met het beslagvrije bedrag.”⁵

Terecht wordt in het voorgaande door de wetgever andermaal opgemerkt, dat ook inzage in de saldi noodzakelijk is. Inzage in de hoogte van de saldi kan namelijk voorkomen dat rekeningen waar een onevenredig laag saldo aanwezig is, of een saldo onder het beslagvrije bedrag, beslagen worden. Daardoor kan worden voorkomen dat deurwaarderskosten, en de kosten van de administratieve verwerking van het beslag door de bank worden gemaakt en vervolgens door de debiteur moeten worden gedragen. Dit is immers een situatie waarbij noch de schuldeiser, noch de schuldenaar is gebaat.

Afdeling 2.2.1a Rv (artikelen 474a t/m 474bb Rv)

Door de wijziging van artikel 440 lid 1 Rv bij het amendement van Nispen wordt daar nu de term ‘proces-verbaal’ gebruikt. Tot aan deze wijziging werden beslagen op niet specifiek in de wet geregelde rechten gelegd bij exploit (aanzegging aan de schuldenaar van het beslag) of bij proces-

⁴ Kamerstukken II 2018/2019, 35225, nr. 3 (MvT), p. 14

⁵ Kamerstukken II 2018/2019, 35225, nr. 3 (MvT), p. 11-12

KONINKLIJKE BEROEPSORGANISATIE VAN GERECHTSDEURWAARDERS

verbaal dat vervolgens aan de schuldenaar wordt betekend. Dit laatste gebeurt (en gebeurde) vaak bij beslag op domeinnamen. De deurwaarder maakt een kantoorverbaal en zendt dat aan de SIDN en betekent aan de schuldenaar.

Het verschil is wel degelijk relevant voor het beslagmoment zoals ook blijkt uit HR 14 december 2021ECLI:NL:HR:2021:1878.

De KBvG is van mening dat de bestaande praktijk tot artikel 440 Rv (beslag bij exploit dan wel proces-verbaal) bestendig kan worden tenzij de Minister van mening is dat de wijziging van artikel 440 Rv zodanig doorwerkt in de eerste afdeling van boek II dat thans gekozen *moet* worden voor de proces-verbaal vorm.

Artikel 474c lid 5

Reeds sinds de invoering van deze bepaling staat in dit artikellid het woord 'proces-verbaal' terwyl voor het overige in het gehele artikel (terecht) stelt dat het beslag bij 'exploot' wordt gelegd.

Geadviseerd wordt om de bewoordingen gelijk te trekken en derhalve in artikel 474 lid 5 Rv het woord '*proces-verbaal*' te vervangen door '*exploot*'.

Artikelen 491 en 492 Rv

In het artikel 442 Rv is het 'administratief beslag' op motorrijtuigen mogelijk gemaakt. Het betreft hier enkel de gevallen waarin sprake is van een executoriaal verhaalsbeslag.

Tot op heden is het, naar de mening van de KBvG, ten onrechte niet mogelijk om op een dergelijke manier beslag te leggen wanneer sprake is van (beslag tot verkrijging van) afgifte. Artikel 442 Rv wordt noch in artikel 491 lid 3 Rv, noch in artikel 492 lid 3 van overeenkomstige toepassing verklaard. Dit is een gemis!

Om overschrijven van het kenteken te voorkomen is thans (enkel) het rechtstreekse beslag onder artikel 440 Rv mogelijk en dat schiet in de praktijk te kort als de kentekenhouders het voertuig verborgen houdt. Beslag geeft onder artikel 442 Rv daarnaast de verplichting voor beslagene het voertuig ter beschikking te stellen en dat is bij een afgifte actie die zich op het voertuig zelf richt bij uitstek geboden.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat thans een opmerkelijk verschil is ontstaan ten opzichte van conservatoire beslagen.

Op grond van het bepaalde in artikel 712 Rv zijn, kort gezegd, de bepalingen ten aanzien van executoriale verhaalsbeslagen van overeenkomstige toepassing wanneer conservatoir beslag gelegd dient te worden. Dat geldt óók wanneer een conservatoir beslag tot afgifte gelegd dient te worden. In artikel 712 Rv wordt ook artikel 442 Rv expliciet genoemd.

KONINKLIJKE BEROEPSORGANISATIE VAN GERECHTSDEURWAARDERS

Opmerkelijk genoeg is het 'administratieve beslag' thans *wél* mogelijk wanneer conservatoir beslag tot afgifte wordt gelegd (artikel 730 Rv), doch *niet* wanneer executoriaal beslag tot verkrijging van afgifte wordt gelegd.

Geadviseerd wordt derhalve om artikel 442 Rv op te nemen in artikel 491 lid 3 Rv en in artikel 492 lid 3 Rv.

Artikel 576 lid 2 Rv

In artikel 576 lid 2 Rv wordt de 'aankondiging in een dagblad' en de 'aanplakking' (nog) verplicht voorgeschreven bij de verkoop van boten.

Met de aanpassingen in de artikelen 464 en 465 Rv en het verdwijnen van artikel 466 Rv, sluit artikel 576 lid 2 Rv niet meer aan bij de verkoop van (andere) roerende zaken.

Geadviseerd wordt om laatstgenoemd artikel (weer) in lijn te brengen met het bepaalde in artikel 464 (ev.) Rv.

Artikel 720 Rv

In artikel 720 Rv (conservatoire derdenbeslagen) wordt artikel 475ab Rv ten onrechte niet van overeenkomstige toepassing verklaard. Dit laatste is des te opmerkelijker omdat laatstgenoemd artikel *wél* expliciet wordt genoemd in artikel 724 Rv (conservatoire 'eigenbeslagen').

Geadviseerd wordt om artikel 475ab Rv op te nemen in artikel 720 Rv.

Kentekenreglement

De 'Wet herziening beslag- en executierecht' heeft in artikel 442 Rv de zogenaamde 'administratieve beslaglegging' mogelijk gemaakt bij beslag op (kort gezegd) motorrijtuigen. Hierbij geldt dat in artikel 440 lid 3 Rv en artikel 442 lid 2 Rv inschrijving in het kentekenregister is voorgeschreven.

-In de uitvoeringspraktijk is gebleken dat het, ondanks de inschrijving van een gelegd beslag, vanuit het strafrechtelijke stelsel mogelijk blijft om de tenaamstelling van een kentekenen te wijzigen en, kort gezegd, 'het kenteken op te nemen in de bedrijfsvoorraad van de Dienst Domeinen'. Hoewel duidelijk moge zijn dat deze wijziging van de tenaamstelling geen invloed heeft op de rechtsgeldigheid van het beslag, blijkt het in de praktijk niet mogelijk om de gewijzigde tenaamstelling ongedaan te maken en (weer) 'op naam' van de beslagene te zetten.

Deze (technische) onmogelijkheid leidt nodeloos tot problemen in de executieprocessen. De KBvG ziet graag dat deze uitvoeringsproblematiek opgelost wordt.

- Voorts is in de uitvoeringspraktijk bezwaarlijk is gebleken dat bij de inschrijving van een beslag waarbij een zogenaamd verstrekingsvoorbehoud ten behoeve van een (financial)leasemaatschappij staat geregistreerd, een tenaamstellingscode (overeenkomstig het bepaalde in artikel 37 Kentekenreglement) aan de deurwaarder wordt verzonden in de uitzonderlijke gevallen waarin van executieverkoop ten laste van een ander dan de betreffende leasemaatschappij sprake is.

Het zou voor de hand liggen wanneer in dergelijke gevallen de tenaamstellingscode wordt verzonden aan de maatschappij ten behoeve van wie het verstrekingsvoorbehoud staat geregistreerd.

Voorkomen van privacyschendingen bij overbetekening derdenbeslag

Op grond van artikel 475 Rv., tweede lid, is de gerechtsdeurwaarder verplicht bij het leggen van derdenbeslag om aan de derde-beslagene een afschrift te overhandigen van het beslagexploot en van de executoriale titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd. Door deze verplichting wordt de gerechtsdeurwaarder gedwongen om privacygevoelige informatie aan de derdebeslagene ter beschikking te stellen. Dit terwijl de zekerheid van de derde omtrent de rechtmatigheid van de beslaglegging in voldoende mate gediend wordt door het gegeven dat het beslag wordt gelegd door de daartoe bevoegde autoriteit, de gerechtsdeurwaarder. De gerechtsdeurwaarder verklaart in het exploot op ambtseed dat hij houder is van de grosse en gerechtigd is om beslag te leggen. Om een einde te maken aan de privacyschendingen die voortkomen uit de huidige verplichting de titel mee te betekenen met het derdenbeslag, zouden in ieder geval de volgende bepalingen dienen te worden aangepast:

Geadviseerd wordt om de volgende onderdelen te verwijderen:

- 474c lid 3 Rv. 'en van de executoriale titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd'
- 474h lid 2 Rv. uit de tweede zin, tweede zinsnede 'en de grosse van de door de rechtbank gegeven beschikking' en uit de derde zin 'en grosse'
- 474i Rv. 'met dien verstande dat in plaats van het proces verbaal en de beschikking, bedoeld in het tweede lid, de te executeren titel aan de vennootschap wordt betekend'
- 475 lid 2 Rv. uit de eerste zin, eerste zinsnede 'van de executoriale titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd,'
- 475 lid 3 Rv. uit de eerste zin, tweede zinsnede ',het afschrift van de executoriale titel'
- 719 lid 2 Rv. 'Bij het beslagexploot wordt aan de derde tevens een afschrift betekend van het verlot van de voorzieningenrechter en van het verzoekschrift waarop het is gegeven.'

Geadviseerd wordt om de volgende onderdelen te wijzigen:

- 444a lid 2 Rv. Geheel vervangen door 'De derde is gehouden de deurwaarder na betekening van het exploot aanwijzing te doen van de verhuurde of op andere wijze in gebruik gegeven ruimte.'
- 476 lid 2 Rv. Vervangen eerste zinsnede en tweede zinsnede, eerste deel door 'De executie wordt mede geschorst door aan de derde-beslagene bij exploot aan te zeggen, dat de geëxecuteerde in kort geding een vordering tot schorsing van de executie of opheffing van het beslag heeft ingesteld, indien deze vordering niet later is ingesteld dan (...)
- 704 lid 1 Rv. Vervangen derde tot en met vijfde zinsnede door ', mits de verkregen titel aan de beslagene is betekend en, zo het beslag onder een derde is gelegd, ook aan die derde bij exploot is aangezegd.'
- 715 lid 2 Rv. Vervangen tweede zin, tweede tot en vierde zinsnede door ', dan is de beslaglegger verplicht binnen acht dagen na dit instellen bij exploot aanzegging daarvan te doen aan de vennootschap.'

KONINKLIJKE BEROEPSORGANISATIE VAN GERECHTSDEURWAARDERS

721 Rv. Vervangen eerste zin, tweede tot en met vijfde zinsnede door ‘, binnen acht dagen na dit instellen bij exploit aanzegging daarvan te doen aan de derde.’

Mocht u naar aanleiding van deze reactie nog vragen hebben, dan is de KBvG uiteraard te allen tijde tot een nadere toelichting bereid. Deze reactie mag openbaar zijn.

Hoogachtend,

Namens de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders

Mr. O.M Jans en Mr. S.J.W. van der Putten, bestuursleden KBvG